

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
ONDERZOEKSEENHEID
CENTRUM VOOR ECONOMISCHE STUDIËN

LEUVENSE ECONOMISCHE STANDPUNTEN
2006/113

LEUVENSE ECONOMEN TUSSEN THEORIE EN BELEID

Prof. Paul Van Rompuy¹
K.U.Leuven

November 2006

D/2006/2020/19

¹ Toespraak gehouden ter gelegenheid van de emeritaatviering op 24 oktober 2006. Met dank aan collega Patrick Van Cayseele, verantwoordelijk uitgever, voor zijn nuttige suggesties.

Verantwoordelijke uitgever: Professor Patrick Van Cayseele
Faculteit Economische en Toegepaste
Economische Wetenschappen

De “Leuvense Economische Standpunten” worden opgevat als een vrije wetenschappelijke tribune waarin de stafleden van de Faculteit Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen opiniërende studies en essays publiceren. De opzet bestaat erin om op bevattelijke wijze een reeks van inzichtsverhelderende en beleidsoriënterende economische standpunten te brengen. Onze beweeglijke wereld heeft hieraan wel behoefte.

Dergelijke reeks zal uiteraard verschillende opinies en denkstromingen brengen.

Leuvense Economische Standpunten zullen alleen de visie van de auteur vertolken. Zij kunnen dus niet doorgaan als de visie van een instelling.

U kan een elektronische versie van de LES terugvinden op de website van de faculteit:
www.econ.kuleuven.be/onderzoek.htm.

Reacties op de Leuvense Economische Standpunten zijn altijd welkom bij
Karla.VanderWeyden@econ.kuleuven.be

1. Inleiding

Alhoewel de oorsprong van de zgn. “Leuvense economen” terug te vinden is in het stenen tijdperk van de informatica, kwam deze verwijzing naar de collega’s van het Centrum voor Economische Studiën (CES) regelmatig in de media opduiken in de voorbije 25 jaar. In deze periode waren zij overigens de bevoorrechte getuigen van ingrijpende gebeurtenissen op mondiaal, Europees en Belgisch vlak. Gedurende deze turbulente jaren was het CES een uitstekende observatietoren, een serene werkplek waar opmerkelijke analyses werden geformuleerd van de nieuwe contouren van onze samenleving.

Economie als wetenschap bedrijven is echter geen vrijblijvende activiteit, want benevens het beter begrijpen van hoe welvaart en welzijn worden gecreëerd en verdeeld tussen landen, regio’s en mensen, sluimert er in elke econoom een verlangen om wat te doen aan armoede en uitsluiting. Idealisten, wereldverbeteraars en economen delen in dit opzicht blijkbaar gemeenschappelijke karaktertrekken.

De Leuvense economen hebben evenmin de vraag ontweken “hoe het nu moet” met het economische beleid op Europees en Belgisch niveau. In hun stroom van wetenschappelijke publicaties treft men dan ook de bijna obligate paragrafen over beleidsimplicaties aan. Bovendien lieten zij in meer toegankelijke geschriften, zoals de Leuvense Economische Standpunten, hun stem horen over actuele vraagstukken van het beleid.

Nochtans ontgaat het aan waarnemers van het academische bedrijf niet dat het de laatste tien jaar wat stiller geworden is rond de zogenaamde. “Leuvense economen”. Zeker niet omwille van het gebrek aan boeiende en controversiële beleidsvragen of aan het ontbreken van weldoordachte antwoorden.

2. Wat verklaart dan deze luwte in het debat?

Ongetwijfeld ligt het antwoord in de terecht grotere aandacht de collega’s voor theoretische verkenningen aan de rand van “the state of the art”. De resultaten van deze analyses lenen zich echter, omwille van hun doorgedreven specialisatie, niet onmiddellijk tot kant en klare aanbevelingen voor het beleid. Bovendien, en zeker niet in het minst, kreeg het beleidsgericht onderzoek een lagere weging in de evaluatie van hun academische prestaties, zodat hieraan een geringer deel van hun kostbare tijd voor onderzoek werd besteed.

Benevens de invloed van de interne academische evaluaties, nam gelijktijdig de druk van de externe “peer groups” toe in de vorm van de frequent gepubliceerde, internationale “rankings” van de departementen economie of van individuele economen op grond van hun citatiehistoriek.

In deze rangschikkingen ondervonden de Leuvense economen de geduchte concurrentie van hun collega’s van de UCL en van de ULB, die vroeger dan te Leuven het geval was, de richting van het theoretisch verkennend onderzoek waren ingeslagen.

Actief meespelen op het forum van het beleid onderstelt enerzijds een theoretische en empirisch getoetste, stevig onderbouwde argumentatie, in begrijpelijke termen geformuleerd en anderzijds een oprechte interesse vanwege beleidskringen voor adviezen uit wetenschappelijke kringen. Het beeld van een specifieke markt komt dus ook hier om de hoek kijken, een markt die het meest relevant is voor de openbare aanbestedingen van overheden voor studieopdrachten. De Leuvense economen laten zich op deze markt zeker niet onbetuigd, gelet op het belangrijk aandeel van de externe financiering door contractueel onderzoek. En ook in de denktanks op hoog Europees niveau treffen we collega’s aan.

Maar benevens deze formele, concurrentiele markt voor overheidsopdrachten bestaat er een eerder informeel aanbod door economen van beleidsvisies op het publieke forum, dat zij als een maatschappelijke opdracht beschouwen in het verlengde van hun taak in Academia.

Het enthousiasme van de Leuvense economen om dit forum te betreden is in de loop van de voorbije tien jaar blijkbaar gevoelig bekoeld. Deze drempelvrees staat wel in schril contrast met hun fel opgemerkte standpunten in de jaren tachtig en in het begin van de jaren negentig omtrent de toen actuele beleidsvraagstukken zoals: de rol van de overheid in de economie, de positie van de Belgische Frank, de staatshervormingen, de perspectieven voor de Europese muntunie, de overheidsfinanciën ... om er maar enkele te noemen.

Deze terughoudendheid is echter geen typisch Leuvense fenomeen: ook aan de departementen economie van de andere Belgische universiteiten is deze reserve merkbaar, alhoewel onze Franstalige collega’s recent blijk geven van een ietwat meer opgemerkte aanwezigheid in de media.

Hierbij past echter een randbemerking. De toenemende internationalisatie van het wetenschappelijk bedrijf, ook van de economie, heeft ertoe geleid dat het discussieforum Europees en mondiaal geworden is, zodat een aantal collega's al markante standpunten hebben ingenomen in de internationale, gespecialiseerde pers.

De leegte van de laatste jaren op het Belgisch economisch beleidsforum vraagt dus om dieperliggende verklaringen. Ik wil een poging doen om er enkele nader toe te lichten. Sommige oorzaken zijn wellicht typisch Belgisch, andere verwijzen meer naar de perceptie van de econoom als raadgever in het algemeen.

3. Een beknopte analyse van de dieperliggende oorzaken.

De belangstelling voor de economie als beleidsgerichte wetenschap is in het verleden steeds onderhevig geweest aan ups and downs, in een golfbeweging, die gekleurd wordt door de maatschappelijke problemen die in het brandpunt van de belangstelling staan. In dit verband heeft ze af te rekenen met de toegenomen aandacht voor haar zusterwetenschappen, de rechts- en politieke wetenschappen, de sociologie en de psychologie, disciplines die naarmate de samenleving complexer wordt, gepast inspelen op de hangende vragen.

De interesse voor de economie is bovendien zelf gevoelig voor de economische conjunctuur. Haar boodschap krijgt inderdaad meer weerklink naarmate economische problemen aan de horizon opduiken.

Zo verflauwde de aandacht voor de economie rond de eeuwwisseling onder invloed van de sterk aantrekkende conjunctuur, van de euforie omtrent de nieuwe, informatiegerichte economie en van de opluchting omtrent de toetreding van België tot de Eurozone, na een lange periode van budgettaire inspanningen. Het leek er inderdaad op dat in de periode voorafgaand aan 11 september 2001, de economische knelpunten vanzelf zouden verdampen in het nieuwe millennium.

De groeiende populariteit van de financiële analisten en de beursgoeroes even terzijde gelaten, kan men zich echter niet van de indruk ontdoen dat doorheen de golfbewegingen van interesse voor de boodschap van de economen, de kritiek op haar relevantie als een beleidsinspirerende wetenschap in de loop van het voorbije decennium toegenomen is en dat bijgevolg haar weerklink op het publieke forum verzwakt is. Dit zou een verklaring

kunnen bieden voor de reserve, zeker van jonge economen, om zich, buiten hun academische opdracht, te mengen in het beleidsdebat.

Dat de boodschap van de economen vandaag de dag aan slagkracht heeft verloren is echter een gratuite veralgemening, die onrecht aandoet aan de recente ontwikkelingen in de onderliggende theoretische analyse. Ze verwijst veeleer naar de zgn. orthodoxe leer die het menselijk handelen individueel en in interactie met anderen ontleedt en voorspelt op basis van het krachtige, maar sterk vereenvoudigende axioma van de rationaliteit en van de vlotte werking van alle markten. In tegenstelling tot de aanbevelingen van deze benadering in de Angelsaksische landen, waar de marktwerking dominant is, werden haar beleidsvoorschriften eerder kritisch onthaald in de continentaal Europese welvaartsstaten, die gekenmerkt worden door historisch gegroeide instellingen en door het actief optreden van overheden en van sinds lang gevestigde sociaal- economische belangengroepen.

De ontevredenheid over de bevindingen en aanbevelingen van de orthodoxe analyse kan worden geïllustreerd door de talrijke pogingen om de relatief hoge Europese werkloosheid in de voorbije decennia te verklaren, in het bijzonder haar uiteenlopende evolutie in de verschillende landen van de Unie.

Volgens de orthodoxe consensus werken een hoge werkloosheidsuitkering in verhouding tot het laatst verdiende loon (de vervangingsratio), én een hoge fiscale en parafiscale druk op de lonen, de werkloosheid in de hand. Het empirisch en vergelijkend onderzoek over de voorbije 40 jaar toont echter aan dat het verband tussen royale werkloosheidsuitkeringen en een hoge fiscale druk enerzijds, en de werkloosheidsevolutie anderzijds, statistisch eerder zwak is. Zo scoorden landen met een hogere vervangingsratio (bijv. Nederland) en een hogere totale belastingdruk dan België (zoals Finland, Zweden en Oostenrijk) merkelijk beter inzake de lange termijnevoluitie van de werkloosheid.

Het in kaart brengen van andere institutionele kenmerken, zoals het voorwaardelijke karakter van de werkloosheidsuitkeringen, van de intensiteit van de begeleiding van de werklozen, van de appreciatie door de bevolking van de collectieve voorzieningen als tegenhanger van de belastingdruk.....kon daarentegen wel een meer bevredigende verklaring bieden voor het zeer brede spectrum van de Europese werkloosheid.

Dank zij deze verruimde invalshoek- door het toevoegen van institutionele kenmerken aan de “orthodoxe consensus”, verhoogde het realiteitskarakter van de economische analyse.

Dit opentrekken van de invalshoek is echter geen sinecure, vermits onze ingewikkelde institutionele omgeving zich niet makkelijk laat vatten in enkele parameters en men, benevens de formele kenmerken van bijv. de werkloosheidsverzekering, ook de gestrengheid in de toepassing van de sociale wetgeving in het onderzoek moet betrekken evenals indicatoren van de soepele werking van de arbeidsmarkt.

Economie verlaat dus, door het verruimen van haar gezichtsveld, het domein van de beknopte, elegante theoretische en vaak kwantitatieve modellen en gaat het pad op van meer kwalitatieve analyses, waar de raakpunten met haar zusterwetenschappen intenser worden. Economie beoefenen wordt m.a.w. meer en meer een multidisciplinaire aangelegenheid. Het schrale mensbeeld van het rationeel handelend individu, dat zijn eigen geluk in een vacuüm nastreeft, wordt op deze wijze vervangen door een mens van vlees en bloed die voortdurend met zijn omgeving en met anderen in dialoog treedt - en soms minder rationeel handelt - binnen het kader van een door regels en wetten beheerste maatschappelijke omgeving.

De implicaties voor het beleid, die uit deze benadering voortvloeien, zijn echter minder rechtlijnig dan deze van de orthodoxe zienswijze omdat ze nu, onder meer, rekening moeten houden met de globale institutionele omgeving, waaraan veranderingen slechts geleidelijk en partieel kunnen doorgevoerd worden. Het volstaat bijgevolg niet om enkele kenmerken van een succesvol economisch model, zoals bijv. het activeringsbeleid van de werklozen in de Scandinavische landen, te kopiëren naar de Belgische context, zonder oog te hebben voor de dieperliggende kenmerken van de Noord-Europese samenleving, zoals haar grotere aanpassingsbereidheid voor de uitdagingen van de nieuwe internationale omgeving met een duidelijke en consequente optie voor de uitbouw van de kenniseconomie.

De Leuvense economen hebben zich in deze nieuwe stroming in het vergelijkend onderzoek naar de verschillende prestaties van landen reeds vlug ingeschakeld en vonden zo aansluiting met het baanbrekend onderzoek van de Angelsaksische “neo-institutionalisten”. Deze oriëntatie komt tot uiting in de keuze van de buitenlandse professoren die recentelijk de Gaston Eyskensleerstoel bekleedden. Een schitterend voorbeeld hiervan is Daron Acemoglu van M.I.T. , die in 2005 houder was van de leerstoel en aan wie in dat jaar als jongste winnaar ooit de prestigieuze “John Bates Clark Medal 2005” toegekend werd. Een ander eminent vertegenwoordiger van deze richting is Dani Rodrik van de Harvard universiteit die in 2002 houder van de leerstoel was. En aan het

CES heeft collega Wim Moesen het vergelijkend onderzoek naar het kwantificeren van de efficiëntie van instellingen opgestart en uitgebouwd.

Deze winst aan realisme in het beoefenen van de economie kan dus moeilijk worden aangewezen als de fundamentele oorzaak van de luwte op het Belgische publieke forum.

Is het dan misschien het occasioneel gebrek aan eenstemmigheid onder de economen dat door de beleidsverantwoordelijken gretig als een excuus kan worden aangegrepen om hun aanbevelingen in de papiermand te doen belanden?

Volgens een gezegde is een econoom iemand die het altijd beter weet dan een andere econoom, waarop de voormalige Minister-President van Nederland, Wim Kok, ooit inspeelde door te stellen dat hij alle adviezen onder zich opstapelde tot hij er gewoon rechtop kon gaan zitten

Er zijn uiteraard een aantal thema's geweest waarop de Leuvense economen onderling van mening verschilden, niet zozeer omtrent de kern van de probleemstelling, dan wel omtrent de uiteenlopende inschatting van de sociaal-economische randvoorwaarden en van de specifieke kenmerken van onze ingewikkelde instellingen.

Bij wijze van voorbeeld verwijs ik naar de onderlinge discussies omtrent de vraag of de Europese budgettaire normen wel het geschikte middel geweest zijn om ontspoorde situaties van de lidstaten van de Unie bij te sturen, dan wel of de sancties van de financiële markten en van het alerte kiezerspubliek van een laks begrotingsbeleid niet volstaan. Ondertussen groeide de consensus dat de strenge budgettaire criteria van het Verdrag van Maastricht voor de toetreding tot de muntunie en het daaropvolgende Stabiliteits- en Groeipact voor een land zoals België, met een aanvankelijk torenhoge schuldenlast en met een veelvoud aan regeringen, een zegen zijn geweest.

De moeilijke klus van de schuldafbouw, die de opeenvolgende regeringen, zowel de federale als die van Gemeenschappen en Gewesten, in de jaren negentig moesten klaren, kreeg hierbij een duwtje in de rug door de budgettaire normering en coördinatie via de Hoge Raad van Financiën. Maar ook voor de toekomst is de rol van deze onafhankelijke instantie, die de krijtlijnen voor het te voeren begrotingsbeleid van de verschillende overheden op een gecoördineerde wijze uittekent en kritisch beoordeelt wat gerealiseerd werd, meer dan ooit onontbeerlijk. Deze noodzaak wordt overigens beklemtoond in de beoordelingsrapporten van het I.M.F. en van de Europese Commissie. Het veiligstellen van

onze Sociale Zekerheid voor bijv. de financiële gevolgen van de vergrijzing, vereist inderdaad een beleidshorizon die veel langer is dan deze van de opeenvolgende regeringen, zodat een onafhankelijke instantie bijzonder aangewezen is om het te volgen lange termijn pad uit te stippelen, waarbij de door elke overheid te leveren inspanningen, hetzij door de federale of door de deelgebieden, gepreciseerd worden.

Maar het moet ook onderlijnd worden dat in vele domeinen de Leuvense economen eenstemmig hun boodschap brachten, zo bijv. in hun aanbevelingen voor de staatshervormingen op economisch vlak, blijkbaar “a never ending story” in dit land.

Het beklemtonen van de noodzaak om bij de grote hervormingen van 1980 en 1989 het verhogen van de doelmatigheid van het beleid voor ogen te houden en de financiële verantwoordelijkheid van de deelgebieden aan te scherpen, klonk wellicht verhelderend en inspirerend in de toenmalige politieke debatten. Dat in die periode wel naar de mening van de Leuvense economen werd geluisterd, heeft ook te maken met het feit dat zij voor de eerste keer de krachtlijnen van het economisch federalisme toepasten op de complexe Belgische realiteit, met de bekommernis voor ogen om de sociaal-economische eenheid van het land te vrijwaren. De idee van het vrijwaren van de Belgische “economische en monetaire unie” in de bevoegdheidsverdeling vond zelfs zijn weg in de betreffende wetteksten.

Het concrete aanknopingspunt van deze Leuvense belangstelling lag in de eerste, ruwe schattingen van de financiële stromen tussen de Gewesten, een oefening die overigens voor andere, zowel federale als unitaire landen door respectabele instellingen en studiecocommissies in het buitenland reeds werd gemaakt. Maar vrij vlug ging deze toepassing op België een eigen en sterk politiek gekleurd leven leiden, ze werd te pas en te onpas gebruikt, en vaak misbruikt.

Het misbruiken of manipuleren van onderzoeksresultaten voor eigen politieke doeleinden is niet nieuw. Hier past echter een schuldbekentenis. Auteurs van deze studies, waaronder mezelf, zouden op dit misbruik moeten wijzen en de juiste draagwijdte van hun resultaten steeds opnieuw moeten beklemtonen met het risico dat hen verweten wordt partij te kiezen in het politieke debat. Hiermee raken we aan de maatschappelijke rol van de universiteit, een thema dat door onze Rector in zijn openingstoespraak van het nieuwe academiejaar onlangs werd aangesneden.

Ook vandaag liggen nieuwe ramingen door niet universitaire instellingen van wat men “transfers” is gaan noemen, op tafel. Wat in feite schattingen zijn van interregionale financiële stromen, vaak op grond van benaderende verdeelsleutels, bij gebrek aan exacte gegevens en dus bezwaard door een foutenmarge, heeft in een aantal politieke middens de status verworven van een communautair breekijzer voor diepgaande staatkundige hervormingen op weg naar een grotere, of zelfs volledige autonomie van de deelgebieden. Men vergeet echter hierbij te preciseren dat bijna 60 % van de geschatte financiële stroom van Vlaanderen naar Wallonië zijn oorsprong vindt in de solidariteit tussen personen, niet tussen Gewesten, een solidariteit die in ons stelsel van de Sociale Zekerheid verankerd is.

Het is dus op zijn minst eigenaardig te noemen dat een ingrijpende staatkundige ombouw zou worden verantwoord op grond van argumenten die hoofdzakelijk met de solidariteit tussen personen te maken heeft in een stelsel van sociale bescherming dat uitgegroeid is tot één van de belangrijkste fundamenteën van onze welvaartsstaat. Het verder objectiveren van deze regionale stromen impliceert dus in de eerste plaats een grondige discussie over de doelmatigheid van de Sociale Zekerheid. Een grotere doelmatigheid van dit stelsel, die gepaard gaat met het financieel meer verantwoordelijk stellen van haar actoren- en in sommige deeltakken, zoals bijv. de werkloosheidsverzekering van de deelgebieden- zou er bovendien toe leiden dat de omvang van de regionale financiële stromen afneemt.

Overigens ben ik van mening dat ramingen van de financiële stromen tussen de Gewesten het best zouden worden uitgevoerd door een onafhankelijke federale instantie die toegang heeft tot de vereiste gegevens, omdat dergelijk repetitief statistisch werk - eens de methodologie op punt staat - niet tot de essentiële opdracht van een universitair onderzoekscentrum behoort.

In het politieke discours omtrent onze federale staat worden dus vaak voorstellen geformuleerd, waarvan de draagwijdte onduidelijk is indien het tenminste de bedoeling is een duurzame winstsituatie te scheppen, voor alle geledingen van de bevolking en voor alle deelgebieden. Zo bijv. omtrent de organisatie van de gezondheidszorgen.

In dit domein hebben de Leuvense economen op grond van jarenlang onderzoek reeds zinvolle scenario's uitgetekend voor de decentralisatie of defederalisering van de gezondheidszorgen, die de doelmatigheid van het stelsel bevorderen, zonder afbreuk te doen aan de solidariteit tussen de verzekerden. Maar ook in andere domeinen van dit debat - zoals de actuele denkpijlers tot hervorming of tot herverkaveling van de werkloosheidsverzekering - zouden zij hun stem moeten doen horen, omdat zij in deze

aangelegenheid bij uitstek hun expertise kunnen doen gelden en zo kunnen bijdragen tot het verhelderen van deze, uit sociaal oogpunt, gevoelige problematiek.

In het voorgaande heb ik trachten aan te tonen dat er genoeg werk aan de winkel is om actuele, prangende maatschappelijke vragen te objectiveren op grond van een stevig onderbouwd onderzoek.

Voorgaande bedenkingen leiden tot de vraag of het niet zinvol zou zijn om de kennis omtrent de werking van ons federaal land, die momenteel in de verschillende faculteiten van onze en van andere universiteiten aanwezig is, samen te bundelen ten einde de knelpunten uit wetenschappelijke hoek te objectiveren en de ervaringen hieromtrent in andere federale landen te documenteren? Maar bestaat er op het publieke forum wel belangstelling voor deze objectiverende functie, die een maatschappelijke meerwaarde aan de stroom van wetenschappelijk onderzoek kan toevoegen?

Cultuurpessimisten zullen beweren dat de huidige trend naar individualisering, naar populisme en naar het relativeren van maatschappelijke waarden weinig ruimte biedt voor een objectief en degelijk gestoffeerd publiek debat. Dit pessimisme heeft wellicht de wanhoopskreet geïnspireerd van de socioloog Frank Ferudi: waar zijn alle intellectuelen vandaag de dag toch gebleven?

Zonder de cultuurpessimisten te willen bijtreden, durf ik stellen dat het Belgische publieke forum een aantal kenmerken vertoont dat niet bijzonder stimulerend voor een onafhankelijke, kritische opstelling.

Zo ontbreekt er in ons land een onafhankelijk en autonoom adviserend orgaan voor het sociaal- economisch beleid, dat zowel een evaluerende als sturende rol kan spelen, in navolging van wat bijvoorbeeld in Nederland bestaat in de vorm van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (de WRR) of in Duitsland de Raad van Wijzen. Ik laat hierbij even de belangrijke rol van de Hoge Raad van Financiën, van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid en van de Raad voor de Mededinging buiten beschouwing, omdat zij elk in hun specifiek domein werkzaam zijn. Dergelijke instellingen vervullen een signaalfunctie naar de onderzoekers aan de universiteiten, die aangemoedigd worden om vrijmoedig naar buiten te treden en mee te discussiëren over het beleid.

Maar ook de media, op enkele lovenswaardige initiatieven na, verkiezen een eerder lichtvoetige presentatie van de actualiteit boven een gedegen kritische opstelling omdat kwaliteit blijkbaar aan de hand van marktaandelen beoordeeld wordt.

4. Conclusie.

De tanende interesse van de Leuvense economen voor het beleidsrelevant onderzoek weerspiegelt de geleidelijke afruil, die in de loop van de jongste jaren plaats vond in het voordeel van de theoretische, grensverleggende verkenningen. Deze afruil kan, alleszins in hoofde van de jonge economen, grotendeels worden verklaard in termen van de relatieve waardering voor beide onderzoeksrichtingen onder invloed van de aangescherpte evaluatiecriteria en van de toegenomen concurrentie op de internationaal geworden “academische markt”.

De internationale dimensie van het academisch gebeuren maakt het voor mobiele academici ook minder interessant om zich te verdiepen in lokale of nationale beleidsvraagstukken.

Het Belgische publieke forum vertoont bovendien een aantal structurele kenmerken die niet bijzonder stimulerend zijn om een onbevangen dialoog tussen de beleidsmakers en de academici op gang te brengen.

Deze zowel interne als externe invloeden op de oriëntatie van het economisch onderzoek, houden het risico in dat de beleidsrelevante research aan de universiteit in de toekomst meer en meer gemarginaliseerd dreigt te worden.

Dergelijke evolutie zou voer geven aan de critici die de zwakke maatschappelijke betrokkenheid van de universiteit op het vlak van de sociaal-economische problematiek op de korrel nemen.

Ondanks deze, niet bepaald stimulerende omgeving, zouden jonge economen aangemoedigd moeten worden om de maatschappelijke dimensie van hun wetenschappelijk waardevol werk meer dan ooit in de verf te zetten.

Op deze wijze kan de nieuwe, beloftevolle lichting van Leuvense economen misschien gemotiveerd worden opnieuw haar plaats te veroveren tussen theorie en beleid. Overigens

kunnen emeriti, die voor onze universiteit goedkoper uitvallen dan de meest geschoolde Poolse loodgieter, in deze opdracht nog een nuttige rol vervullen. Zij zouden inderdaad, nog veel meer dan nu het geval is, taken kunnen overnemen van hun jongere, zwaar belaste collega's, zoals dit overigens een courante praktijk is aan gerenommeerde universiteiten in het buitenland.